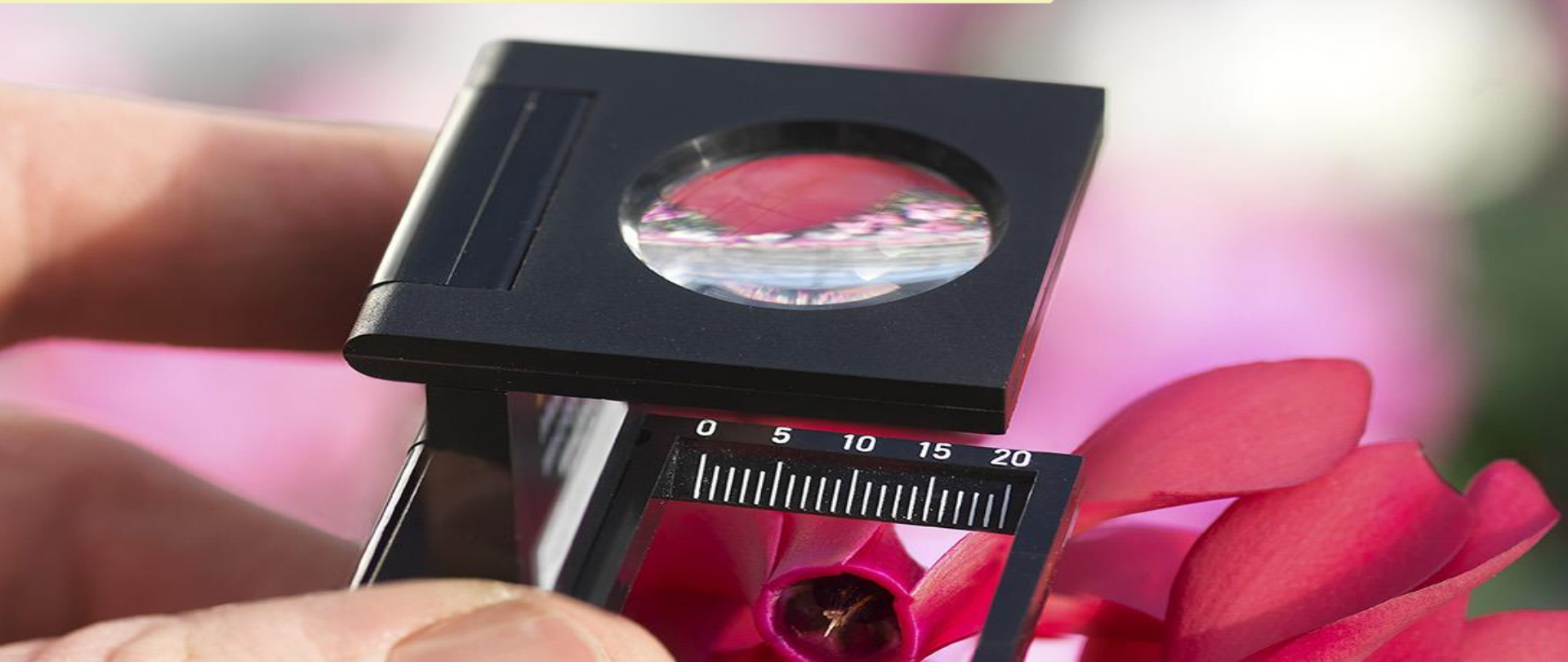

Workshop Veilig omgaan met gewasbeschermingsmiddelen

12 oktober 2023

Zorgvuldig gebruik

Zorgvuldig toepassen van gewasbeschermingsmiddelen

- Van belang voor milieu
- Van belang voor toepasser en medewerkers
- Van belang om residuen te voorkomen

Emissie- en blootstellingsroutes

- **Onderdeel van toelatingsbeoordeling**
  - Toelatinghouder dient dossier in met vereiste onderzoeken
  - Ieder aanvullend onderzoekje is kostbaar
  - Dossier kan knellen op bepaalde emissie- en/of blootstellingsroutes

- **Waarborging en naleving van zorgvuldig gebruik van groot belang voor behoud van etiket**

Bevindingen rapport Arbeidsinspectie 2022

Bewust van risico's gebruik gewasbescherming:

- werkgevers 80%
- werknemers 87%
- werknemers bekend met maatregelen 62%

Voorlichting en instructies door:

- werkgever aan vaste werknemers 51%
- werkgever aan tijdelijke werknemers 63%

GLASTUINBOUW

Veilig werken met
gewasbeschermingsmiddelen

Bescherm Bewust!

- Bescherm jezelf.
- Bescherm je collega's.

Bescherm Bewust

QUIZ Gevarensymbolen

Wat betekent dit beeld?

QUIZ Gevarensymbolen

Wat betekent dit beeld?

QUIZ Gevarensymbolen

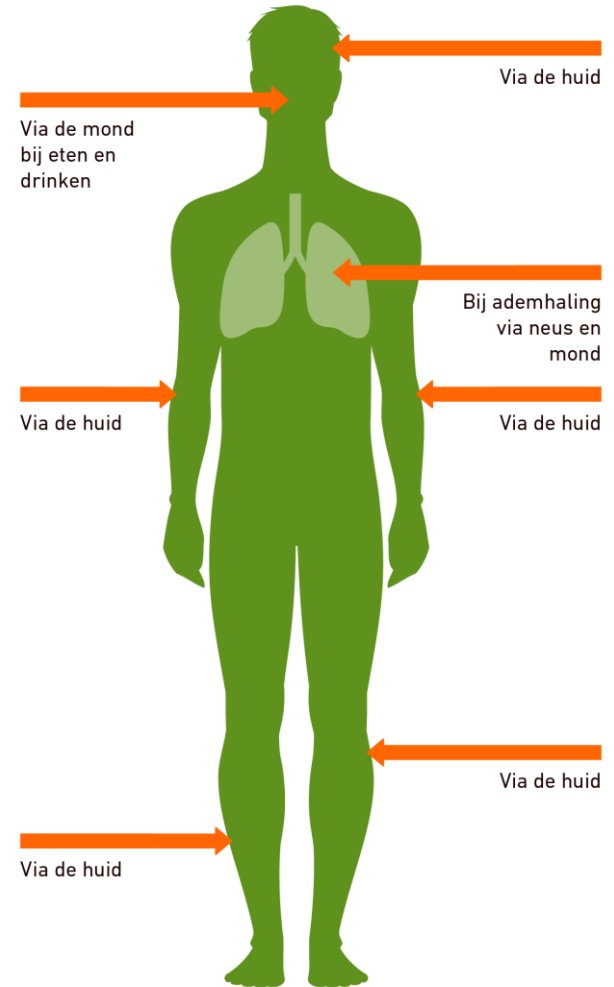
Wat betekent dit beeld?

HAZARD

Opname in het lichaam

CMR-stoffen

Gewasbeschermingsmiddelen en biociden kunnen kankerverwekkende en/of mutagene en/of reproductietoxische eigenschappen hebben ('CMR-stoffen').

- **C:** carcinogeen - kan kanker veroorzaken.
- **M:** mutageen - kan DNA beschadigen en kan erfelijke veranderingen veroorzaken.
- **R:** reproductietoxisch - kan nadelige invloed hebben op de vruchtbaarheid, schade veroorzaken tijdens de ontwikkeling van het ongeboren kind, bijvoorbeeld aangeboren afwijkingen.

CMR-stoffen

Te herkennen op het etiket/veiligheidsblad:

- kan kanker veroorzaken (H350, H350i)
- kan genetische schade veroorzaken (H340)
- kan de vruchtbaarheid of het ongeboren kind schaden (H360, H360F, 360D, 360FD, 360Fd, H360Df);
of kan mogelijk de vruchtbaarheid of het ongeboren kind schaden (H361, H361f, 361d, 361fd)
- kan schadelijk zijn via de borstvoeding (H362)

CMR-stoffen

- Bij eventueel gebruik moet altijd eerst naar alternatieven worden gezocht.
- Als er aantoonbaar geen alternatief is, kunnen CMR-middelen worden toegepast.
- Verplichte registratie van wie met deze middelen werkt.
- Werknemers hebben recht op inzage.
- Van C- en M-stoffen moeten gegevens 40 jaar worden bewaard.
- Concreet: wat moet ik nou doen: **Bescherm Bewust!**

H- en P- zinnen

- Hazard/Precaution
- Overzicht
- Let op: ook biologische gewasbeschermingsmiddelen en biociden kunnen H- en P zinnen hebben.

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

- Huid:
  - handschoenen
  - overall met capuchon
  - laarzen
- Luchtweegen en ogen:
  - volgelaatsmasker

Handschoenen (PBM)

- Neopreen of nitrilrubber
- Handschoenen met lange schacht
- In de mouwen van de overall

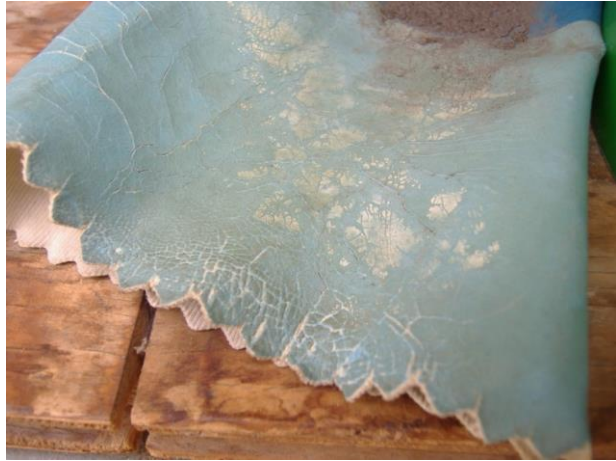

Handschoenen (PBM)

✓ GOED

✗ FOUT

Handschoenen

Altijd *direct* na gebruik wassen met water en zeep

Schone handschoenen:

- geen blootstelling via binnenzijde
- worden beter gedragen

Handschoenen (PBM)

- Controleren en tijdig vervangen
- Drogen verlengt de levensduur.

Overall met capuchon (PBM)

Spuitoverall

- Flexothane
- Microgard

Overall met capuchon (PBM)

✓ GOED

✗ FOUT

Hoofdhuid niet beschermd

Overall

Altijd *direct* na gebruik wassen

Schone overall:

- geen blootstelling via binnenzijde
- wordt beter gedragen

Laarzen (PBM)

- Waterdichte laarzen van neopreen of nitrilrubber
- Bestand tegen chemicaliën (S5)
- Overalpijpen over de laarzen

Luchtwegen (PBM)

Volgelaatsmasker met actief
koolfilter

- Volgelaat
- Volgelaat met aanblaasunit
- Bij baard, of stoppels van 2 dagen sluit masker onvoldoende aan

Volgelaatsmasker met brilniet

Meest gangbaar: A2P3

- Datum van ingebruikname op filter
- Gebruiksuren: 8 binnen 1 maand
- Luchtdicht bewaren

Andere type filters

Letter-code	Kleur-code	Beschermt tegen
Stoffilters:		
P	Wit	stof, rook en aërosolen
P ₁		blootstelling aan een stof met 4 x de norm
P ₂		blootstelling aan een stof met 10 x de norm
P ₃		blootstelling aan een stof met 30 x de norm
Gas- en dampfilters:		
A	Bruin	organische gassen en dampen met kookpunt > 65° C
AX	Bruin	organische gassen en dampen met kookpunt < 65° C
B	Grijs	anorganische gassen en dampen
E	Geel	zwaveldioxide, andere zure gassen
K	Groen	ammoniak

Controle volgelaatsmasker

Voor gebruik:

- inlaatventiel controleren op vervuiling en flexibiliteit
- hetzelfde voor het uitlaatventiel

Inlaatventiel

Uitlaatventiel

Reiniging /controle volgelaatsmasker

Direct na gebruik:

- filter(s) eraf en luchtdicht opbergen
- masker afspoelen met lauw water/zeep en naspoelen
- inlaatventiel controleren op vervuiling en flexibiliteit
- hetzelfde voor het uitlaatventiel
- alles in orde? op een donkere droge koele plek opbergen

Opslag volgelaatsmasker

✓ GOED

✗ FOUT

Opslag gewasbeschermingsmiddelen

- Brandvertragende kast van minimaal 30 minuten
- Ventilatie
- Poeders boven, vloeibare middelen onder
- Vloeibare middelen in een lekbak

Opslag

✓ GOED

✗ FOUT

Stigas

Klaarmaken

- Lees de aanwijzingen op het etiket en volg deze op.
- Draag persoonlijke beschermingsmiddelen: handschoenen, spuitoverall, laarzen en een volgelaatsmasker.
- Controleer regelmatig de afstelling en de onderhoudsstaat van de spuit.

Oogdouche bij calamiteiten

✓ GOED

✗ FOUT

Stigas

Tot zover de theorie!

Maar hoe doe jij het nou?

Voorlichting aan medewerkers

- Lees het etiket en zo nodig het veiligheidsinformatieblad voor de juiste informatie.
- Zorg dat werknemers weten of CMR-stoffen worden toegepast.
- Bekijk mogelijke blootstelling(risico's) bij herbetreding/re-entry.
- Zorg dat werknemers niet werken in gewas dat weer nat is.
- Bekijk de noodzaak van huidbescherming.
- Zorg dat werknemers de instructies begrijpen (plaatjes/pictogrammen).

Herbetreding en re-entry

Herbetreden

- het herbetreden van perceel/ruimte na een behandeling

Re-entry

- werken in het gewas na behandeling
- blootstelling mogelijk, in ieder geval wachten tot het gewas droog is
- niet werken in gewas dat weer nat is

Herbetreding

- Kijk voor termijn op het etiket.
- Instructies in landstaal

Re-entry

Etiket bekijken op relevante H-zinnen

Stigas

NIMROD® 250 EC

Fungicide

Emulgeerbaar concentraat op basis van 250 g/L Bupirimaat (26,9 % w/w)

Toelatingsnummer: 14747N (W.2)

Volg de gebruiksaanwijzing om gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu te voorkomen.

Voor gebruiksaanwijzing: zie boekje

STOFFEN IN HET MENGSEL DIE BIJDAGEN TOT DE INDELING VAN HET MENGSEL
bupirimaat, nafta, zwaar aromatisch

GEVARENAANDUIDINGEN

H226: Ontvlambare vloeistof en damp • **H304:** Kan dodelijk zijn als de stof bij inslikken in de luchtwegen terecht komt • **H319:** Veroorzaakt ernstige oogirritatie • **H335:** Kan irritatie van de luchtwegen veroorzaken • **H351:** Verdacht van het veroorzaken van kanker • **H410:** Zeer giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen.

VOORZORGSMAATREGELEN

P210: Verwijderd houden van warmte, hete oppervlakken, vonken, open vuur en andere ontstekingsbronnen. Niet roken • **P243:** Voorzorgsmaatregelen treffen tegen ontladingen van statische elektriciteit • **P261:** Inademing van stof/rook/gas/nevel/damp/spuitnevel vermijden • **P280:** Beschermende handschoenen/beschermende kleding/oogbescherming/gelaatsbescherming dragen • **P301 + P310 NA INSLIKKEN:** Onmiddellijk een ANTI-GIFCENTRUM/arts raadplegen • **P302+P352:** BIJ CONTACT MET DE HUID: met veel water wassen • **P331:** GEEN braken opwekken • **P501:** Inhoud/verpakking afvoeren naar inzamelingspunt voor gevaarlijk of bijzonder afval.

Deze verpakking is bedrijfsafval, mits deze is schoongespoeld zoals wettelijk is voorgeschreven.

8 718077 009247 >

STORL
VERPAKKING
BEDRIJFS-
AFVAL

UN 1993

AANVULLENDE ETIKETELEMENTEN
EUH066: Herhaalde blootstelling kan een droge of een gebarsten huid veroorzaken • **EUH208:** Bevat bupirimaat. Kan een allergische reactie veroorzaken • **EUH401:** Volg de gebruiksaanwijzing om gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu te voorkomen • **SP1:** Zorg ervoor dat u met het product of zijn verpakking geen water verontreinigt.

HERBETREDEN

Na een gewasbehandeling uitsluitend herbetreden nadat de spuitvloeistof is opgedroogd; werkzaamheden kunnen vervolgens worden uitgevoerd zonder gebruik van beschermende maatregelen.

HANTEREN EN OPSLAG

Buiten bereik houden van ontstekingsbronnen. In originele vaten bewaren. Verwijderd houden van eet- en drinkwaren en van diervoeder. Beschermen tegen bevroering. Opslaan in een droge, koele, goed geventileerde ruimte. De verpakking mag niet worden hergebruikt.

AN/NIMNANL1ST/06/B
07/03/06/02/07/11

Re-entry

- Bij werken in behandeld gewas is er mogelijk sprake van huidblootstelling aan residuen op het gewas.

Re-entry

- Kijk op etiket of bij gewaswerk/sorteren/verpakken het noodzakelijk is of sprake is van 14 dagen dragen van handschoenen, lange broek en lange mouwen.
- Maak zo nodig instructies.

Re-entry

Houd ook rekening met:

- zwangeren en medewerkers met een kinderwens vruchtbaarheid of het ongeboren kind schaden.
- Medewerkers die borstvoeding geven H362 kan schadelijk zijn via de borstvoeding.

H360 kan de

Re-entry

Houd ook rekening met:

Kinderen: leeftijd 13,14 en 15 jaar

- Op het gewas mag geen stof zitten met bepaalde H-zinnen.
- Na toepassing moet minimaal 14 dagen gewacht worden voordat het gewas mag worden betreden **OF** er is vastgesteld dat de risico-index (RI) $< 0,1$ (voorzorgsmaatregel Ctgb).
- Bij het betreden van het gewas zijn geen persoonlijke beschermingsmiddelen voorgeschreven bij toelating Ctgb.

Jeugdigen (leeftijd 16 en 17 jaar)

- Op het gewas mag geen stof zitten met bepaalde H-zinnen.

Re-entry

- H-zinnen waar jongeren niet aan mogen worden blootgesteld:
H300, H301, H310, H311, H312, H314, H315, H317, H318,
H319, H330, H331, H332, H334, H335, H336, H340, H341,
H350, H351, H360, H361, H362, H370, H371, H372, H373

Samengevat

- Bescherm jezelf.
- Bescherm je collega's.

Bescherm Bewust

www.stigas.nl